

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 342.5

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Гуменна Н. В., кандидат юридичних наук, доцент (gymenna@tdmu.edu.ua),
Калинюк Н. М., кандидат юридичних наук, доцент (kalunyknm@tdmu.edu.ua)
*Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського
МОЗ України, м. Тернопіль*

Сопіга М. О., кандидат історичних наук, доцент (sopihamo@nubip.edu.ua)
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Збройний напад російської федерації на Україну, який спрямований на захоплення її території, руйнування української державності, знищення української нації та перешкоджання волі українського народу до європейської інтеграції, – це загроза не лише національній безпеці України, але й спроба підірвати основи міжнародної безпеки та міжнародного права, уможливити безкарне застосування сили на міжнародній арені.

Незадовільний стан системи забезпечення національної безпеки в Україні, високий рівень корупції та недосконалість системи державного управління, економічна криза, зниження рівня життя населення зумовлюють неспроможність України виконувати свої захисні функції та створюють реальну загрозу існуванню державності.

З огляду на сьогоденні умови, проблема якісного забезпечення національної безпеки, розробка системної державної політики захисту національних інтересів та належних механізмів її реалізації є надзвичайно актуальною та привертає особливу увагу не лише державних і громадських діячів, науковців різних галузей, а й пересічних громадян України.

Аналізуючи погляди науковців щодо сутності та змісту «національної безпеки» та враховуючи її визначення, що міститься у законодавстві, національну безпеку України необхідно розглядати як стан захищеності життєво важливих інтересів людини та громадянина, суспільства і держави, за якого забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам України. Тож національна безпека, як видається, включає в себе абсолютно усі види безпек, передбачені законодавством України, насамперед державну, суспільну, інформаційну, екологічну, економічну, транспортну, енергетичну безпеку, безпеку особистості.

Правову основу державної політики у сферах національної безпеки і оборони становлять Конституція України, закони України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також видані на виконання Конституції та законів України інші нормативно-правові акти. Центральне місце серед нормативно-правових актів у сферах національної безпеки і оборони посідає Закон України

«Про національну безпеку України» (від 21.06.2018 р. № 2469-VIII). Цим Законом визначаються та розмежовуються повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створюється основа для інтеграції політики та процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначається система командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони, запроваджується всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони, забезпечуючи у такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами та формуваннями сектору безпеки і оборони.

До інших нормативно-правових актів у сфері національної безпеки належать наступні закони України: «Про Раду національної безпеки і оборони України» (від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР), «Про Національну поліцію» (від 02.07.2015 р. № 580-VIII), «Про Службу безпеки України» (від 25.03.1992 р. № 2229-XII), «Про контррозвідувальну діяльність» (від 26.12.2002 р. № 374-IV), «Про розвідку» (від 17.09.2020 р. № 912-IX), «Про Державну прикордонну службу України» (від 03.04.2003 р. № 661-IV), «Про державний кордон України» (від 04.11.1991 р. № 1777-XII), «Про Збройні Сили України» (від 06.12.1991 р. № 1934-XII), «Про оборону України» (від 06.12.1991 р. № 1932-XII), «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» (від 07.03.2002 р. № 3099-III), «Про правовий режим воєнного стану» (від 12.05.2015 р. № 389-VIII), «Про правовий режим надзвичайного стану» (від 16.03.2000 р. № 1550-III), «Про Національну гвардію України» (від 13.03.2014 р. № 876-VII), «Про прокуратуру» (від 14.10.2014 р. № 1697-VII), «Про судову систему і статус суддів» (від 02.06.2016 р. № 1402-VIII), «Про запобігання корупції» (від 14.10.2014 р. № 1700-VII), «Про боротьбу з тероризмом» (від 20.03.2003 р. № 638-IV), «Про державну таємницю» (від 21.01.1994 р. № 3855-XII), «Про оперативно-розшукову діяльність» (від 18.02.1992 р. № 2135-XII), «Про інформацію» (від 02.10.1992 р. № 2657-XII) та ін.

Варто зауважити, що серед зазначених законів важливе місце посідають Кодекс цивільного захисту України, Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Цивільний, Цивільний процесуальний, Митний, Адміністративний, Бюджетний, Господарський кодекси України, якими врегульовуються суспільні відносини у системі забезпечення національної безпеки держави.

Інші законодавчі акти, до яких необхідно віднести закони України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» (від 18.01.2001 р. № 2245-III), «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (від 08.02.1995 р. № 39/95-ВР), «Про ринок електричної енергії» (від 13.04.2017 р. № 2019-VIII), «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР), «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (від 19.11.1992 р. № 2801-XII), «Про захист населення від інфекційних хвороб» (від 06.04.2000 р. № 1645-III), «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (від 24.02.1994 р. № 4004-XII), «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» (від 12.12.1991 р. № 1972-XII), «Про протидію захворюванню на туберкульоз» (від 05.07.2001 р. № 2586-III) тощо, спрямовані на забезпечення безпеки у певних сферах життєдіяльності суспільства та діяльності органів державної влади, інших державних органів.

На захист національних інтересів спрямована також Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. Відповідно до цієї Стратегії головна ціль державної політики національної безпеки – реалізація конституційної норми, яка визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека – найвища соціальна цінність в Україні. Стратегія також встановлює, що пріоритетами національних інтересів України та забезпечення національної безпеки є:

відстоювання незалежності і державного суверенітету;

відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України;

суспільний розвиток, насамперед розвиток людського капіталу;
захист прав, свобод і законних інтересів громадян України;
європейська і євроатлантична інтеграція.

Існування України як вільної, незалежної, суверенної держави напряму залежить від ефективного здійснення державної політики щодо захисту її національних інтересів. «Національна безпека України як стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз є необхідною умовою збереження та примноження матеріальних і духовних цінностей нашої держави.» [1, с. 536].

Перелік посилань

1. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.